

Mogens Gad og Ida Cathrine Lund:

Tannens gåtefulle skjønnhet

Tannerstatningsestetikk i teori og praksis

Denne uvanlige boken tar for seg problemstillinger omkring fremstilling av estetisk fremragende kunstige tannkroner, men den går i ordets opprinnelige betydning radikalt til verks. I løpet av de første 100 sidene gis, så vidt anmelderen er i stand til å bedømme, en imponerende grundig generell innføring i lys- og fargelære – sannsynligvis skrevet av bokens annenforfatter. Det opplyses om henne at hun er billedkunstner og kunstfaglærer, og de fremstillinger som gis i boken demonstrerer både at hun har brede og dype teoretiske kunnskaper innen emnet, og at hun har evne til å formidle stoffet. Her blir lys og farge definert – både som fysisk fenomen og sans oppfatning. Her gis også en innføring i ulike historiske teorier knyttet til lys og farge der en støter på navn som Newton, Young og Goethe.

I de neste ca 20 sider, utvikles stoffet, og relasjonen til odontologien trekkes gradvis inn ved at forfatterne bruker eksempler fra tannen – med sin spesielle lagdelte oppbygging med det

transluente ytre emaljesjikt, mer opake dentinkjerne og indre blodrøde pulpa – til å illustrere fenomener som fluorisering, opalisering og hvordan farge og lys påvirkes av den brytning som finner sted og de fenomener som oppstår når lys dels skinner gjennom, dels absorberes i, og dels reflekteres fra tannen. Det gis nyttig informasjon om effekten på fargeinntrykket av fargeblandinger og de teorier som ligger bak, om effekten av blankhet og matt-het på tannens overflate etc.

Neste del av boken er gitt tittelen «Hos tannlegen». Her gis først en fremstilling av problemer som er knyttet til kommunikasjon mellom tannlege, tanntekniker og forslag til løsninger. Det diskuteres eksempelvis hvordan pasientens ønske om at restaureringen skal være «pen» skal tolkes, hvordan det kan etableres en oppklarende dialog slik at en oppnår en felles forståelse, noe som er en av de vesentlige forutsetningene for et «vellykket» resultat.

Problemer knyttet til belysning og fargevalg omtales inngående. Det gis detaljerte anvisninger på forhold omkring valg av kunstig lyskilde og betydning av fargen i rommet der fargeuttaket foregår. Et forslag til systematisk prosedyre presenteres i detalj, sammen med forslag til hvordan denne informasjonen formidles til tannteknikeren.

Bokens siste del har tittel «Hos tannteknikeren». Her diskuteres estetiske effekter, hvordan de kan oppnås og med hvilke materialer. Deretter omtales

de ulike kronetyper med hver sine spesielle egenskaper, fordeler og ulemper. Like viktig etter undertegnede mening, er at denne informasjonen koples opp mot krav til prepareringen, ettersom selv den beste tannteknikk kommer til kort dersom tannteknikeren ikke har tilstrekkelig plass for sine materialer. Bare på den måten kan kronen gi illusjon av at den er naturlig. De ulike moderne varianter av keramer, med deres fordeler, ulemper og indikasjonsområder beskrives og illustreres detaljert. Som man kunne forvente, inneholder også boken en del tekniske detaljer, som kanskje først og fremst er interessante for tannteknikere, men som også tannleger burde lese for å bedre kunne forstå muligheter og begrensninger.

Boken er rikt illustrert ved hjelp av 223 illustrasjoner av god kvalitet – de fleste i farger. De viser blant annet mange praktfullt utførte kroner som et gammelt håndverkshjerte kan glede seg over.

Konklusjonen er at boken er vel verd å kjøpe for den tannlege eller tanntekniker som vil penetrere litt under overflaten på problemer knyttet til å lage «gode» og «pene» kroner.

Einar Berg

Cappelen Akademisk Forlag as. 2000.
223 sider. 223 illustrasjoner.